PARTIJ VOOR HET NOORDEN
www.partijvoorhetnoorden.nl

Kraneweg 72
9718 JV Groningen
T 050 3604442
F 050 3110735

info@partijvoorhetnoorden.nl
KvK 02078982
Postgiro 9477607
Friesiandbank: 29.93.83.598

Programma
Europese verkiezingen 2004

"VOOR EEN EUROPA VAN DE REGIO'S"

Groningen, 19-4-2004

PARTIJ VOOR HET NOORDEN

Verkiezingsprogramma Partij voor het Noorden
voor de Europese verkiezingen van 10 juni 2004

Contactgegevens

Partij voor het Noorden
Kraneweg 72
9718 JV Groningen

Telefoon:
050 360 4442 (hoofdkantoor)
050 316 4565 (politieke fractie provincie Groningen)

Fax:
050 311 0735

Email:
info@partijvoorhetnoorden.nl

Internet:
www.partijvoorhetnoorden.nl

Postgiro:
9477607

Frieslandbank:
29.93.83.598

Kamer van Koophandel:
02078982

v 040426

Vooraf

Voor u ligt het Europese verkiezingsprogramma van de Partij voor het Noorden.
De Partij voor het Noorden doet op 10 juni 2004 mee aan de Europese verkiezingen. Met een eigen lijst probeert zij een zetel in het Europese Parlement te veroveren.

De Partij voor het Noorden wil in Europa uiteraard de belangen van Noord-Nederland behartigen. Maar dat niet alleen. Zij hangt namelijk een specifieke politieke filosofie aan: het streven naar een opwaardering van de regio's in het geheel van de Europese Unie. Als onderdeel van een steeds groter wordende Europese Unie, moet naar haar mening overgegaan worden tot de vorming van regionale, landsdelige besturen, die redelijk zelfstandig en autonoom in de EU kunnen opereren. Het programma van de Partij voor het Noorden pleit daarom voor de versterking van de positie van regio's en regionale besturen in Nederland. In het verlengde daarvan maakt de Partij voor het Noorden zich sterk voor Noord-Nederland als een zelfbewuste, Europese regio.

Het verkiezingsprogramma is als volgt opgebouwd:

Deel 1 bevat de politieke filosofie van de Partij voor het Noorden, zowel in zijn algemeenheid als specifiek met betrekking tot Noord-Nederland.

Deel 2 van dit programma bevat de concrete programmapunten. Ook hier vindt u weer het onderscheid tussen algemene en noordelijke programmapunten.

Deel 3 bevat een beschouwing over recente ontwikkelingen binnen Europa en de Europese Unie en onze opstelling terzake.

Mede door dit program hopen wij duidelijk naar voren te brengen dat wij ons bij deze Europese verkiezingen niet alleen als noordelijke partij willen profileren. Wij willen een democratischer Europa. Wij willen een partij zijn voor alle Nederlanders die meer democratie in Europa willen. Het geven van zeggenschap aan regio's betekent dat Europa veel dichter bij de burgers komt en daardoor democratischer wordt. De Partij voor het Noorden pleit daarom voor de instelling van krachtige regionale besturen in alle landen van Europa. Zij dienen daarenboven mee een stem te krijgen in de beleidsvorming van Europa.

De Partij voor het Noorden biedt u dit programma met genoegen aan. Uiteraard hopen we dat u op 10 juni, bij de Europese verkiezingen, uw stem op ons uit zult brengen.

Deel 1. De politieke filosofie

Nederlandse provincies te klein voor Europa

Velen hebben het idee, dat Nederland nog vele jaren zal bestaan in de vorm zoals wij het nu kennen: een soevereine centralistische staat met twaalf provincies en enkele honderden gemeenten. Maar de Europese eenwording dwingt tot een hervorming van de bestuurlijke opbouw van de Nederlandse staat. De twaalf provincies hebben een te klein schaalniveau, vergeleken met tal van grote krachtige regio's elders in Europa.

Te vrezen valt, dat de concurrentieslag die nu al woedt – en met de toetreding van een groot aantal nieuwe leden van de Europese Gemeenschap wordt die ontwikkeling verhevigd - wel eens erg nadelig voor de Nederlandse provincies zou kunnen uitpakken. Maar ook vanuit de binnenlandse situatie stuit men steeds weer op de te kleine schaal van de huidige provincies. Van veel maatschappelijke vraagstukken is de schaal toegenomen. Vaak zijn zaken niet meer binnen een provinciaal kader op te lossen. Steeds vaker hoort men daarom de laatste jaren praten over het verbinden van provincies tot landsdelen. De Partij voor het Noorden is een warm voorstander hiervan.

'Den Haag' heeft lang zoveel niet meer te vertellen als enkele tientallen jaren geleden. 'Europa' wordt steeds belangrijker. Er gaan steeds meer bevoegdheden van Den Haag naar het Europese niveau. Van de zaken die niet in Brussel komen te liggen moet bezien worden of een deel daarvan niet beter op een lager schaalniveau dan de nationale staat gelegd kan worden, namelijk bij de regio's/landsdelen/deelstaten. De Partij voor het Noorden streeft daarom naar een rechtstreeks en ongedeeld gekozen Europees parlement met wetgevende bevoegdheden, waar beslist wordt over alles wat van Europees belang is. Voor alles wat niet van Europees belang is blijven of worden de nationale en/of regionale parlementen bevoegd.

In tal van Europese landen bestaan al zulke regionale parlementen (Duitsland, Groot-Brittannië, België). De Partij voor het Noorden streeft ernaar dit ook in Nederland mogelijk te maken.

Noord-Nederland: voorbeeld van een Europese regio in Nederland

De Partij voor het Noorden is een warm pleitbezorger van een regionaal bewustwordingsproces in Nederland. Wij willen Noord-Nederland tot een zelfbewuste Europese regio maken, een regio met een eigen landsdelig parlement met wetgevende en financiële bevoegdheden. In de meeste Europese staten is momenteel een dergelijk proces van regiovorming gaande.

De Partij voor het Noorden is van mening dat de nu min of meer federale opbouw van Europa, gebaseerd op nationale staten, omgevormd moet worden tot een opbouw gebaseerd op regio's.
Verder zijn wij van mening dat naast de regio's die nu alle nog ingebed zijn in de nationale staten, ook grensoverschrijdende regio's met eigen politieke bevoegdheden moeten kunnen worden gevormd. Zo zoekt de Partij voor het Noorden nu al uitdrukkelijk contact met het aangrenzende, noordwestelijke deel van Nedersaksen (Oost-Friesland en Eemsland) en verkent ze de mogelijkheden van nauwere contacten.

Deel 2. Programmapunten

Algemene programmapunten

1. Bestuur dichter bij de burger

Momenteel berust de Europese Unie op een samenwerking tussen nationale staten. Het is tijd dat een verenigd Europa een Europa van de regio's wordt. Het voordeel van een regionale indeling is, dat geen van de regio's zo groot zal zijn dat zij over andere de baas kan spelen.
Onze opvatting van federalisme houdt in, dat er in Noord-Nederland een eigen democratisch gekozen vertegenwoordigend bestuur moet komen met eigen wettelijke en financiële mogelijkheden. Zij werkt in een Nederlands verband samen met andere landsdelen en in Europees verband samen met andere Europese regio's. Hiermee krijgt een ontwikkeling naar meer democratie gestalte.

2. Een daadkrachtig Europees Parlement

Het Europees parlement moet gaan bestaan uit twee democratisch gekozen Kamers: één direct gekozen en één bestaande uit vertegenwoordigers van de regio's.
De "Tweede Kamer" van het Europese Parlement moet in de toekomst via rechtstreekse Europese verkiezingen worden samengesteld. De toekomstige "Eerste Kamer" moet worden samengesteld uit gekozen vertegenwoordigers vanuit de Europese regio's.

3. Referendum bij belangrijke besluiten

Aan te bevelen valt de invoering van het referendum bij zwaarwegende poltieke besluiten. Niet omdat het besluitvormingsproces van de massa's de doorslag moet geven, maar omdat referenda de politici stimuleren om echt in debat te gaan met hun tegenstanders. Dit om het achterkamertjesgedoe te voorkomen, waarbij naar buiten slechts fractiediscipline blijkt.

4. Geen hiërarchie tussen bestuurslagen

In de voorstelling van de Partij voor het Noorden behoort er geen hiërarchie te ontstaan tussen de diverse bestuurslagen in de Europese Gemeenschap. Dat wil zeggen, dat de regio niet ondergeschikt zal zijn aan de staat, evenmin als de staat ondergeschikt zal zijn aan 'Europa'. Zij zullen elk op hun eigen beleidsterrein(en) soeverein zijn.

5. Scheiding tussen kerk en staat

De Partij voor het Noorden is voor een strikte scheiding tussen religie en staat. Deze scheiding tussen 'kerk' en staat, op Europees, nationaal en regionaal niveau is voorwaarde voor een waarlijk parlementaire democratie.

6. Discriminatie tegengaan

De Europese Gemeenschap zal discriminatie op grond van etnische afkomst, geslacht, geloof, taal, leeftijd, seksuele geaardheid of handicap te allen tijde tegengaan.

7. Solidariteit

De besluiten van de Europese Gemeenschap dienen voortdurend in het teken te staan van solidariteit, gelijkwaardigheid en welzijn van de Europese burgers.

8. Sociale politiek
De verdere ontplooing van Europa is vooral ook bedoeld om de wat welvaart betreft nog achterliggende regio's bij te trekken. Het voornemen van de Europese Commissie om arme regio's de mogelijkheid te geven aansluiting te vinden bij de algemene economische ontwikkeling van Europa verdient steun. Deze regionale insteek versterkt de sociale samenhang in Europa, maar nog in onvoldoende mate. Daarom moet de EU ook erop toezien dat er op het gehele sociale terrein minimumstandaarden worden vastgesteld, die niet onder een Europees vastgestelde ondergrens mogen zakken.

9. Een leefbaar platteland
Een belangrijk deel van de budgetten van de Europese Unie gaat momenteel nog steeds naar de grootschalige agrarische productie. De Partij voor het Noorden vindt dat het geld van de EU veel meer bestemd moet worden voor de kleinschalige landbouw- en visserij, waardoor tegelijkertijd de leefbaarheid van het platteland wordt bevorderd.
Daarbij moet het behoud van de landschappen een centraal subsidiecriterium zijn.

10. Europese fondsen rechtstreeks naar de regio's
De structuurfondsen van de Europese Unie moeten, binnen het raam van de tussen de nationale staten overeengekomen verdeling van de volumes, rechtstreeks met de Europese regio's tot besteding worden gebracht.

Noordelijke programmapunten

1. Hoogwaardige werkgelegenheid
De Partij voor het Noorden wil in Noord-Nederland veel meer hoogwaardige werkgelegenheid in toekomstgerichte sectoren realiseren. Hiermee wil de Partij voor het Noorden Noord-Nederland veranderen in een regio die economisch beter de toekomst aankan.
Een reeds in gang gezet initiatief van overheden en bedrijfsleven om het Noorden op het gebied van duurzame energie uit te laten groeien tot een cluster van internationale betekenis verdient nadrukkelijke steun. Maar er kan ook gedacht worden aan ontwikkelingen op het gebied van informatietechnologie.
Voorzover werkloosheid blijft bestaan dient een noordelijk regionaal bestuur verantwoordelijk te worden voor het te voeren sociaal beleid, al dan niet gefinancierd met Brusselse of nationale middelen.

2. Zorgvuldig omgaan met het Wad
Het beheer van en het beleid met betrekking tot het Waddengebied behoort naar de mening van de Partij voor het Noorden bij uitstek thuis bij de noordelijke regio zelf. De Partij voor het Noorden is een warm voorstander van het bewaren van het unieke karakter van dit gebied. Een instrument daartoe is het instellen van een goed functionerend handhavingsregime van de milieunormen waaraan alle te ondernemen activiteiten in het gehele Waddengebied moeten voldoen.

3. Samenwerken met Oost-Friesland
De Partij voor het Noorden is er voor om de regio Noord-Nederland op termijn uit te breiden tot het aangrenzende deel van de Bondsrepubliek Duitsland. Daarbij denken we met name aan Oost-Friesland en het Eemsland. Uiteraard op voorwaarde dat de bevolking in die regio's daarvoor geporteerd is. Los daarvan dienen er spoedig meer grensoverschrijdende initiatieven te komen van politieke, culturele en economische aard.

4. Brug over de Eems

De Partij voor het Noorden is voorstander van een snelle aanleg van een brugverbinding over de Eems tussen Delfzijl en de Knock voor fiets-, auto en spoorverkeer met aansluitend goede verbindingen naar Groningen en Emden. De aanleg van een dergelijke nieuwe verbinding past goed in de gedachten van de Europese Commissie, om grensoverschrijdende infrastructuur tot stand te brengen. De Europese Unie verwacht dat er door dit soort infrastructuur 400.000 extra banen zullen ontstaan en een extra economische groei van 0,6 tot één procent per jaar.

5. Een betere verkeersinfrastructuur

Naast een verbetering van het railvervoer tussen de Randstad Holland en Noord-Nederland valt er in groter verband te denken aan een goede railverbinding tussen Noord-Nederland en het aangrenzende Duitse gebied als onderdeel van een infrastructurele zone vanuit de Randstad Holland naar Noord-Duitsland, Scandinavië, Polen en de Baltische Staten. Het gaat daarbij dan om goede doorgaande auto- en spoorverbindingen. Om het hele Noorden bij die ontwikkeling te betrekken verdient het aanbeveling om naast het realiseren van een Zuiderzeelijnverbinding ook de aanleg van een spoorverbinding over de Afsluitdijk in overweging te nemen.

6. Beter openbaar vervoer

De Partij voor het Noorden wil een kwantitatieve en kwalitatieve verbetering van het openbaar vervoer binnen de regio. Speciale aandacht moet er daarbij zijn voor de toegankelijkheid voor gehandicapten.

7. Steun aan regionale talen

Tot de versterking van de regionale identiteit behoort eveneens steun aan de regionale talen die vanouds in het gebied bestaan. In de dagelijkse praktijk zullen het Nederlands en Duits een grote rol blijven spelen, maar er is alles te zeggen voor veel meer ondersteuning van het Drents, het Fries, het Gronings, het Oost-Fries en het Stellingwerfs. Een en ander dient plaats te vinden in overleg met de bestuurlijke en culturele, veelal provinciale instellingen die bemoeienis hebben met die talen.

8. Nieuwe taken voor provincies

De provincies Drenthe, Fryslân en Groningen zijn eeuwenoude eenheden, die duidelijk ook met identiteit hebben te maken. Dat wil niet zeggen, dat de provinciale besturen dezelfde taken moeten blijven houden als vandaag de dag. Juist de betrokkenheid van de provincies met de regionale identiteiten wijst in de richting van het bij die provincies neerleggen van verantwoordelijkheid voor beleidsontwikkeling en –uitvoering van zaken die vooral die eigen talen en culturen betreffen.

9. Aardgasbaten anders inzetten

Voor de financiering van een groot deel van de hiervoor genoemde beleidsambities moeten de baten van het aardgas, dat gewonnen wordt in het noordelijk territorium, worden ingezet. Nu komen die nog ten goede aan de Nederlandse staat. Bovendien kan het aardgasgeld worden benut voor het van de grond brengen van nieuwe projecten, die een positieve invloed zullen hebben op een verdere ontwikkeling van de noordelijke economie. Eén van die projecten zou het ontwikkelen van technologie moeten zijn waarmee de toekomstige elektriciteitsvoorziening wordt veiliggesteld.

Deel 3. Achtergronden

De uitbreiding van de Europese Unie

Dit jaar wordt de Europese Unie (EU) uitgebreid met een groot aantal lidstaten. Ondanks deze groei van vijftien naar vijfentwintig leden gaat het niet zonder meer goed met de Europese eenwording. Dat komt omdat er sprake is van een diepgaande Europese verdeeldheid in samenhang met een economische stagnatie. En dat gaat weer samen met een vrij grote politieke desoriëntatie van de burgers. Dat zijn alle factoren die een geslaagde Europese eenwording niet eenvoudig maken. Toch zijn er, zoals verder wordt uiteengezet, hoopvolle mogelijkheden.

Velen zijn overtuigd van de politieke noodzaak om de landen van Midden- en Oost-Europa te integreren in het Europese bouwwerk, maar deze integratie brengt wel een aantal fundamentele problemen met zich mee. De EU dreigt nu onbestuurbaar te worden en te verwateren tot een vrijhandelsgebied. Er is, mede daardoor, onder de bevolking weinig enthousiasme voor de uitbreiding van de EU. De argwaan tegen 'Brussel' is de afgelopen jaren in de meeste lidstaten toegenomen. Dat komt omdat de Europese eenwording vooral een economisch-technocratisch schaalvergrotingsproces is, dat de democratische kwaliteit van de Europese ontwikkeling schaadt. Met het ontbreken van een Europees gevoel zijn nationale gevoelens nu vrijwel de enige, overgebleven collectieve bindingen in de moderne Europese staten. Een Europese federatie veronderstelt evenwel een grote mate van acceptatie van het centrale gezag, ook in tijden van tegenspoed. Een centraal gezag in Europa zal, gegeven de huidige stand van het Europese bewustzijn, waarschijnlijk toch overwegend als 'vreemd' worden ervaren.

Een toekomstperspectief voor Europa: federalisering

Er wordt wel nagedacht over een nieuwe opbouw van Europa. Zo is bijvoorbeeld volgens de Duitse minister van buitenlandse zaken Joschka Fischer een cruciale periode aangebroken voor Europa. De uitbreiding met tien nieuwe leden, voornamelijk voormalige Oostbloklanden, zo zei hij in zijn rede van 12 mei 2000 aan de Humboldtuniversiteit in Berlijn, maakt "een ingrijpende herstructurering van de Europese instellingen noodzakelijk." Hij pleitte voor een echte federalisering van Europa. Daarzonder zou volgens hem de Europese eenwording in gevaar komen. Want zo stelde hij, de keuze in Europa is die tussen erosie en integratie. Een tot West-Europa beperkte Europese Unie, aldus Fischer, zou Oost-Europa tot een gebied met grote conflicten maken, door het permanente gevaar van nationalistische ideologieën en botsingen. Dit zou Europa tot een continent maken waar de onzekerheid regeert en waar de traditionele conflicten van Oost-Europa weer op de EU zouden kunnen worden overgedragen.

Het probleem is dat er nu door de aanstaande uitbreiding weliswaar een grote unie ontstaat, doch dat die geen duidelijk machtscentrum heeft, geen krachtige regering kent en ook niet kan opereren vanuit een helder politiek concept. Zo stelt Fischer terecht de vraag: „Hoe moeten wij ons een Europese Raad met dertig staatshoofden en regeringsleiders eigenlijk voorstellen? Dertig voorzitters? Hoelang zullen de zittingen van de Raad dan niet gaan duren? Dagen? Weken? Hoe moet je binnen het huidige institutionele bestel van de EU de belangen van wel dertig deelnemers met elkaar in overeenstemming brengen, besluiten nemen en dan nog iets doen ook? Hoe valt te voorkomen dat de EU definitief ondoorzichtig wordt, dat de compromissen steeds onbegrijpelijker en eigenaardiger worden, en dat de waardering voor de EU bij de inwoners van de Unie ten slotte tot ver onder het nulpunt daalt?"

Wantrouwen gewekt

Naast de dreigende onbestuurbaarheid van de Europese Unie, vormt de ongelijke machtsverdeling tussen grote en kleine landen in de EU een probleem. Door het recente conflict over het stabiliteitspact is nieuw wantrouwen gewekt inzake de actuele Europese verhoudingen. De landen die meedoen aan dat stabiliteitspact hebben afgesproken dat zij hun financiële huishouding op orde zouden brengen. Daartoe mag het financieringstekort van een land, tijdens een opeenvolgende reeks van jaren, niet boven de drie procent komen. Duitsland en Frankrijk, die al voor het derde opeenvolgende jaar dat maximum hebben overschreden, hebben geweigerd om hun begrotingstekorten aan te pakken. Volgens sommigen hebben ze daarmee de Europese samenwerking een zware slag toegebracht. De indruk wordt gewekt dat de grotere landen in de EU geen rekening houden met de kleinere lidstaten.

Ondertussen is gebleken dat ook Nederland, een van de grootste critici van Duitsland en Frankrijk, grote moeite heeft met de handhaving van het pact. De gevoeligheid waarmee van weerskanten is gereageerd is echter onverminderd een indicatie van het problematische van de ongelijke machtsverdeling in de Europese Gemeenschap.

Toekomstperspectief

Actuele ontwikkelingen maken dat de federalisering van Europa weer meer in zicht komt. Met name van de nieuwe lidstaten in het oosten valt niet te verwachten dat zij alle maatregelen van 'Brussel' maar over zich heen zullen laten komen. De argwaan in het oosten is vooral aangewakkerd door het recente optreden van de Franse president Jacques Chirac toen hij de kandidaat-lidstaten op de vingers tikte omdat zij vlak voor de oorlog tegen Irak streefden naar een in de ogen van de Fransen bovenmatige invloed. Dat geschil kwam ook voort uit het feit dat de Oost-Europese staten sterk de neiging hadden, de kant van de VS te kiezen. De voormalige Oostblokstaten hebben ook altijd meer op de VS vertrouwd waar het ging om de handhaving van hun recht op vrijheid dan op Europa. Het Franse optreden kan in Oost-Europa daarentegen moeilijk anders dan bijzonder aanmatigend zijn opgevat.

Maar er zit een positieve kant aan. Juist dat veel assertiever optreden van die Oost-Europese leden kan ertoe leiden, dat Europa zich niet verder ontwikkelt tot een vanuit Brussel centraal geregeerde Europese staat, maar tot een waarlijk federaal Europa, waarin ook de regio's aan hun trekken komen. Waar een klein land als Estland zich naar verwachting zelfbewust zal afzetten tegen een al te nadrukkelijk Brussels dirigisme, is het niet te verwachten dat regio's binnen de staten in West-Europa dan werkeloos zullen blijven staan toekijken.

Steeds meer zeggenschap naar de (Europese) regio's

In januari 2003 werd het rapport Napolitano in het Europese parlement gepresenteerd. Dit rapport, opgesteld door de Italiaanse Europarlementariër Giorgio Napolitano, heeft als strekking, dat regionale en lokale besturen meer mogelijkheden dienen te krijgen om een directe bijdrage te leveren aan de Europese besluitvorming. Eén van de stellingen van het rapport is dat het subsidiariteitsbeginsel uitgebreid moet worden naar lokale en regionale besturen binnen de lidstaten. Het **subsidiariteitsbeginsel** zegt in het kort dat de EU alleen daar ingrijpt wanneer zij daartoe beter in staat is dan de lidstaten zelf. Kortom, maak beleid en bestuur op een zo laag mogelijk overheidsniveau. Omdat er binnen Europa in de meeste lidstaten sprake is van een groeiende invloed van lokale en regionale overheden, moet het principe van de subsidiariteit ook op regionale en lokale besturen van toepassing worden verklaard, meent het rapport.

In het rapport wordt geconstateerd dat de ontwikkeling in de verschillende Europese landen parallel loopt, in zoverre dat steeds meer regio's of soms zelfs lokale overheden vergaande bevoegdheden toegewezen krijgen. Per land verschillen de structuren aanzienlijk, bijvoorbeeld de Länder in Duitsland en Oostenrijk, de gewesten en gemeenschappen in België, de autonome gemeenschappen in Spanje, regio's met een bijzonder of een gewoon statuut, of autonome provincies in Italië, stadstaten in Duitsland, regio's en departementen in Frankrijk en Griekenland, graafschappen in het Verenigd Koninkrijk en in Zweden, county boroughs in Ierland en de provincies in België, Denemarken, Finland, Italië, Nederland en Spanje. In het Verenigd Koninkrijk en in Frankrijk hebben recent vergaande staatsrechtelijke veranderingen plaatsgevonden. In het Verenigd Koninkrijk werden na veel discussie, en uiteindelijk gebaseerd op referenda, zelfstandige regio's gevormd in Schotland en Wales (en Noord-Ierland).

Onlangs hebben ook de 21 Franse regio's vergaande bevoegdheden gekregen na een daartoe noodzakelijke grondwetsherziening.
De Partij voor het Noorden sluit zich nadrukkelijk aan bij deze ontwikkelingen naar meer zeggenschap voor de (Europese) regio's.

www.partijvoorhetnoorden.nl